

ACORD

européan asupra instruirii și formării asistenților medicali

Textul [actului](#) publicat în M.Of. nr. 709/30 sep. 2002

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului acord, considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o legătură mai strânsă între membrii săi, cu scopul de a favoriza mai ales progresul social și de a promova bunăstarea populațiilor acestora, cu ajutorul realizărilor corespunzătoare, cunoscând convențiile privind acest scop care au fost deja încheiate în cadrul Consiliului Europei, în special Carta socială europeană, semnată la 18 octombrie 1961, și Convenția europeană de înființare, semnată la 13 decembrie 1955, convinse că încheierea unui acord regional de armonizare a instruirii și formării asistenților medicali poate favoriza progresul social și poate asigura o înaltă calificare a acestora, permițându-le astfel să se stabilească pe teritoriul altor părți contractante în condiții de egalitate cu asistenții din țara respectivă, considerând că este necesar să se stabilească norme minimale în această privință, au concluzionat următoarele:

ARTICOLUL 1

1. Fiecare parte contractantă va pune în aplicare sau, dacă formarea asistenților nu se află sub controlul său direct, va recomanda autorității competente să pună în aplicare dispozițiile privind instruirea și formarea asistenților medicali, care figurează în anexa I la prezentul acord.

2. În contextul prezentului acord, termenul asistent medical desemnează exclusiv asistentele sau asistenții în îngrijiri generale. Sunt excluși asistenții a căror formare este limitată la domeniile sănătății publice, îngrijiri sugariilor sau copiilor bolnavi, îngrijirilor obstetricale și ale bolnavilor mintali.

ARTICOLUL 2

Fiecare parte contractantă va comunica Secretariatului general al Consiliului Europei o listă cuprinzând autorități sau alte organisme abilitate să ateste că asistenții medicali au atins un nivel de instruire și formare corespunzând cel puțin normelor stabilite în anexa I la prezentul acord.

ARTICOLUL 3

1. După intrarea în vigoare a prezentului acord în conformitate cu prevederile art. 4, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, conținând, în componența sa redusă, reprezentanții părților contractante, este abilitat să treacă la elaborarea dispozițiilor conținute în anexa I la prezentul acord, în funcție de evoluția intervenită în acest domeniu.

2. Orice modificare sau extensie a dispozițiilor anexei I la prezentul acord, care va fi aprobată în unanimitate de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la paragraful precedent, va fi notificată prin Secretariatul general al Consiliului Europei către părțile contractante și va intra în vigoare la 3 luni de la data la care Secretariatul general al Consiliului Europei a fost avizat de părțile contractante că sunt de acord cu modificarea sau extensia respectivă.

ARTICOLUL 4

1. Prezentul acord este deschis pentru semnarea de către statele membre ale Consiliului Europei, care pot să devină părți prin:

- a) semnătura fără rezerve a ratificării sau a acceptării; sau
- b) semnătura cu rezervă a ratificării sau a acceptării, urmată de ratificare sau acceptare.

2. Instrumentele ratificării sau acceptării vor fi depuse la Secretariatul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 5

1. Prezentul acord va intra în vigoare la 3 luni după data la care 3 state membre ale Consiliului Europei vor fi devenit părți ale acordului în conformitate cu dispozițiile art. 4.

2. Pentru orice stat membru care îl va semna ulterior fără rezervă de ratificare sau de acceptare ori îl va ratifica sau accepta, acordul va intra în vigoare la 3 luni după data semnării sau după depunerea instrumentului acestuia de ratificare sau de acceptare.

ARTICOLUL 6

1. După intrarea în vigoare a prezentului acord Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului să adere la prezentul acord.

2. Aderiunea se va efectua prin depunerea la Secretariatul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare ce va intra în vigoare de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 7

1. Orice parte contractantă poate, la momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de adeziune, să declare că face uz de una sau mai multe rezerve, figurând în anexa II la prezentul acord.

2. Orice parte contractantă poate retrage, în întregime sau în parte, o rezervă pe care a formulat-o, în virtutea paragrafului precedent, prin intermediul unei declarații adresate secretarului general al Consiliului Europei și care va intra în vigoare la data primirii ei.

ARTICOLUL 8

Anexele la prezentul acord fac parte integrantă din acesta.

ARTICOLUL 9

1. Orice parte contractantă poate, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile în care se va aplica prezentul acord.

2. Orice parte contractantă poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare ori în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentului acord, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, la orice alt teritoriu desemnat în declarație și pentru care partea contractantă asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitată să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat de această declarație, în condițiile prevăzute de art. 10.

ARTICOLUL 10

1. Prezentul acord va rămâne în vigoare pe o perioadă nelimitată.

2. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul acord adresând o notificare Secretariatului general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va intra în vigoare la 6 luni după data primirii notificării de către Secretariatul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 11

Secretariatul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului și oricărui stat care a aderat la prezentul acord:

- a) orice semnătură fără rezervă de ratificare sau de acceptare;
- b) orice semnătură sub rezervă de ratificare sau de acceptare;
- c) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;
- d) orice dată de intrare în vigoare a modificărilor sau extensiilor vizate de paragraful 2 al art. 3;
- e) orice dată de intrare în vigoare a prezentului acord în conformitate cu prevederile art. 5;
- f) orice comunicare primită în aplicarea dispozițiilor art. 2;
- g) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 7;
- h) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 9;
- i) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 10 și data la care denunțarea intră în vigoare. Drept care subsemnații, autorizați pentru aceasta, au semnat prezentul acord.

Întocmit la Strasbourg la 25 octombrie 1967, în limbile franceză și engleză, cele două texte având aceeași valoare, dintre care un singur exemplar va fi depus la arhivele Consiliului Europei. Secretariatul general al Consiliului Europei îl va comunica în copii certificate conforme fiecărui stat semnatar sau care a aderat la el.

Pentru Guvernul Republicii Austria,
sub rezerva ratificării sau acceptării,
Laube
Strasbourg, 19 aprilie 1972

Pentru Guvernul Regatului Belgiei,

Pentru Guvernul Republicii Cipru,

Pentru Guvernul Regatului Danemarca,
M. Warberg

Pentru Guvernul Republicii Franceze,
sub rezerva aprobării,
Charles Bonfils
Strasbourg, 30 noiembrie 1967

Pentru Guvernul Republicii Federale Germane,
sub rezerva ratificării sau acceptării,
Heinrich Northe

Pentru Guvernul Republicii Islandeze,
Pentru Guvernul Irlandei,
Mary C. Tinney
Strasbourg, 7 decembrie 1971

Pentru Guvernul Republicii Italiene,
sub rezerva ratificării sau acceptării,
A. Assettati
Strasbourg, 6 noiembrie 1968

Pentru Guvernul Marelui Ducat al Luxemburgului,
Pentru Guvernul Maltei,
sub rezerva ratificării sau acceptării,
G. Borg Olivier
Strasbourg, 7 mai 1968

Pentru Guvernul Regatului Țărilor de Jos,

Pentru Guvernul Regatului Norvegiei,

Pentru Guvernul Regatului Suediei,

Pentru Guvernul Confederației Elvețiene,
sub rezerva ratificării sau acceptării,
D. Gagnebin
Strasbourg, 25 septembrie 1968

Pentru Guvernul Republicii Turce,
sub rezerva ratificării sau acceptării,
E. Deringil
Strasbourg, 11 septembrie 1968

Pentru Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord,
E. B. Boothby
Strasbourg, 21 decembrie 1967

ANEXA I

NORME MINIMALE pentru instruirea și formarea asistenților medicali

CAPITOLUL I Definirea funcției de asistent pentru îngrijiri generale

1. Asistentul pentru îngrijiri generale exercită, conform reglementării în vigoare din țara sa, următoarele funcții esențiale:

- a) dă îngrijiri competente persoanelor a căror stare le cere, ținând cont de nevoile fizice, afective și spirituale ale bolnavului în mediul spitalicesc, familial, la școală, la locul de muncă etc.;
- b) observă situațiile sau condițiile fizice sau afective care exercită un efect important asupra sănătății și comunică aceste observații celorlalți membri ai echipei sanitare;
- c) formează și dirijează personalul auxiliar necesar pentru a răspunde nevoilor serviciului de asistență din orice instituție de sănătate.

2. În această funcție asistentul medical trebuie să aprecieze în orice moment care sunt îngrijirile de care fiecare bolnav are nevoie și să îi atribuie personalul corespunzător.

CAPITOLUL II

Nivelul de instruire cerut candidaților la școlile de asistenți medicali

Candidații la studiile de asistenți medicali trebuie să se situeze în mod normal la un nivel intelectual și cultural corespunzător cel puțin celui de-al zecelea an de învățământ general. În consecință, ei trebuie să posede o diplomă școlară care să confirme un astfel de ciclu de studii sau să fi susținut un examen oficial de admitere care să fie de un nivel echivalent.

CAPITOLUL III

Durata și conținutul programului de învățământ

Numărul de ore de învățământ de bază pentru asistenți medicali trebuie fixat la minimum 4.600. Proportia consacrată învățământului clinic (stagii) (vezi lit. B de mai jos) trebuie să reprezinte cel puțin jumătate din timpul consacrat învățământului total. Totuși numărul de ore de curs teoretic și tehnic (vezi lit. A de mai jos) nu trebuie să fie mai mic de o treime din timpul consacrat formării în totalitate.

A. Învățământ teoretic și tehnic

Învățământul trebuie să aibă ca obiect toate aspectele îngrijirilor la nivel de asistent, incluzând prevenirea bolii, educația sanitară, folosirea și acțiunea medicamentelor și problemele alimentare și dietetice, readaptarea, precum și îngrijirile de primă urgență, reanimarea și teoria transfuziei sanguine.

Învățământul teoretic și practic și învățământul clinic trebuie să fie coordonate.

Materiile necesare de inclus în programă pot fi grupate în două rubrici:

1. Îngrijiri de sănătate la nivel de personal mediu:

- orientare și etică profesională;
- principii generale de sănătate și de îngrijiri de sănătate pentru asistenți;
- principii de îngrijiri de sănătate pentru asistenți în materie de:
- medicină generală și specialități medicale;
- chirurgie generală și specialități chirurgicale;
- puericultură și pediatrie;
- igiena și îngrijirile de sănătate ale mamei și nou-născutului;
- sănătate mintală și psihiatrie;
- îngrijiri de sănătate pentru persoanele în vârstă și geriatrie.

2. Științe fundamentale:

- Anatomie și fiziologie;
- Patologie generală;
- Bacteriologie, virusologie și parazitologie;
- Biofizică și biochimie;
- Igienă:
- profilaxie;
- educație sanitară;
- Științe sociale:
- sociologie;
- psihologie;
- principii de administrație;
- principii de învățare (pedagogie);
- legislație socială și sanitară;
- aspecte juridice ale profesiunii.

B. Învățământ clinic pentru asistenți medicali (stagii)

Învățământul clinic trebuie să aibă ca obiect toate aspectele rolului de asistent în materie de îngrijiri de sănătate la acest nivel, incluzând prevenirea bolii, educația sanitară, precum și îngrijirile de sănătate de primă urgență, de reanimare și de transfuzie sanguină.

El trebuie să includă:

- medicină generală și specialități medicale;
- chirurgie generală și specialități chirurgicale;
- îngrijirea copilului și pediatrie;
- igiena și îngrijirile mamei și nou-născutului;
- sănătate mintală și psihiatrie (pe cât posibil într-un serviciu specializat);
- îngrijirea persoanelor în vârstă și geriatrie.

În determinarea locurilor de stagiu trebuie să se țină seama de următorii factori:

1. Învățământul practic de îngrijiri la nivel de asistent trebuie să aibă în ansamblul său o valoare educativă, de aceea:

- trebuie să existe un personal calificat suficient de numeros pentru a asigura o calitate satisfăcătoare a îngrijirilor de sănătate la nivel de asistent;
- trebuie să existe condiții satisfăcătoare în materie de sedii și de material utilizate pentru îngrijirea bolnavilor.

2. În toate serviciile în care elevii asistenți sunt repartizați în cursul formării lor practice trebuie să existe în orice moment cel puțin un asistent cu diplomă care poate asigura supravegherea și suficient personal de alte categorii pentru a evita ca elevului să i se încredințeze sarcini fără valoare educativă pentru el.

3. Asistenții cu diplomă din serviciile acreditate ca teren de stagiu trebuie să colaboreze la supravegherea și formarea elevilor aflați sub responsabilitatea instructorilor școlii.

CAPITOLUL IV

Condiții privitoare la organizarea școlilor de asistenți medicali

Pentru ca programul propus pentru formarea asistenților medicali să fie executat într-un mod adecvat, organizarea și funcționarea școlii trebuie să îndeplinească anumite condiții, și anume:

A. Conducerea școlii de asistenți medicali

Conducerea școlii trebuie încredințată unui medic sau unui asistent, competent în materie de învățământ și de administrație.

B. Personalul didactic

Învățământul trebuie încredințat unor profesori calificați: medici, asistenți și specialiști în diverse discipline. Fiecare școală trebuie să aibă în personalul său cel puțin un asistent cu diplomă, care a primit o formare de cel puțin un an care să îl fi calificat pentru învățământul în profesia de asistent medical.

C. Fondurile școlii

Creditele disponibile pentru a face față cheltuielilor imputabile direct formării asistenților, de exemplu salariile instructorilor și costul materialului de învățământ, trebuie să fie ușor de identificat.

CAPITOLUL V

Validarea studiilor

A. Va trebui instituită pentru fiecare cursant o "foaie matricolă" a cărei autenticitate este garantată de autoritatea competentă și care să cuprindă:

- enumerarea stagiilor efectuate;
- rezultatele lucrărilor și ale examenelor;
- o apreciere a aptitudinilor personale și profesionale pe care elevul le-a demonstrat în timpul studiilor sale.

B. Examenul final trebuie să comporte probe scrise, practice și orale, iar reușita la acest examen trebuie să fie certificată prin eliberarea unui document corespunzător.

Fiecare dintre părțile contractante poate să își declare rezervele:

1. de derogare a dispozițiilor cap. II din anexa I, ce prevede că elevii candidați vor putea fi la un nivel intelectual și cultural corespunzător la 8 ani de învățământ general;
2. de derogare a dispozițiilor cap. II din anexa I, ce menționează că elevii candidați ar putea să nu fie în posesia unei diplome școlare;
3. de derogare a dispozițiilor cap. III din anexa I, ce prevede un număr de ore de cursuri teoretice și tehnice diferit de cel prevăzut în acest capitol;
4. de derogare a dispozițiilor cap. III din anexa I:
  - (i) reținând ca subiecte facultative ale programei și ale formării practice, serviciile de maternitate, sănătatea mintală și psihiatria, precum și îngrijirile de sănătate ale personalelor în vârstă și geriatria; sau
  - (ii) neînscrind în învățământul clinic sănătatea mintală și psihiatria.

RECOMANDĂRI

I. Vârsta minimă impusă pentru admiterea la școlile de asistenți medicali

Vârsta minimă pentru admiterea la școlile de asistenți medicali se pare că nu trebuie să fie fixată în mod riguros.

În țările unde programa cuprinde subiecte de instruire generală, vârsta de intrare la școala de asistenți este mult mai mică decât în cazul în care aceste cunoștințe sunt cerute de la început. În plus, maturitatea depinde de condițiile sociale și climatice.

Într-o manieră generală, elevii nu ar trebui să intre în contact cu bolnavii și cu mediul spitalicesc înaintea unei vârste cuprinse între 17 și 19 ani, în funcție de țară.

II. Nivelul de instruire cerut candidaților pentru admiterea la școlile de asistenți medicali (conform cap. II din anexa I la acord)

Durata de zece ani de învățământ general nu este obligatorie atât timp cât un învățământ cu o durată mai mică permite să se ajungă la același nivel intelectual și cultural.

III. Durata și conținutul programei de învățământ (conform cap. III primul paragraf din anexa I la acord)

Dacă numărul total de ore de învățământ este mai mare de 4.600, proporțiile indicate trebuie să fie respectate în raport cu orarul minim reținut.

IV. Locul de stagiu (conform cap. III lit. B din anexa I la acord)

- a) Locurile de stagiu trebuie să fie propuse de directorul școlii și aprobate de autoritatea competentă din fiecare țară.
- b) Învățământul practic trebuie să fie organizat de directorul școlii și plasat sub supravegherea instructorilor școlii.
- c) Dispoziția care figurează la nr. 2 și care prevede: "suficient personal de alte categorii pentru a evita ca elevului să i se încredințeze sarcini fără o valoare educativă pentru el" are ca scop să se garanteze că elevii asistenți nu vor fi folosiți la munci care nu intră în cadrul învățământului lor și care trebuie să fie încredințate unei alte categorii de personal.
- d) În măsura posibilităților, asistenții vizați la nr. 3 trebuie să fi primit o formare pedagogică privind învățământul îngrijirilor de sănătate și administrației.
- e) Trebuie să fie luate în considerare în mod egal:
  - numărul bolnavilor;
  - varietatea cazurilor clinice prezentate de bolnavi;
  - organizarea serviciilor;
  - existența unui învățământ periodic în curs de desfășurare pentru personalul mediu;
  - numărul limită de elevi stabilit pentru fiecare secție;
  - metodele pedagogice folosite.

V. Condiții privind organizarea școlilor de asistenți medicali (conform cap. IV din anexa I la acord)

a) Conducerea școlii de asistenți medicali

Conducerea școlii trebuie în mod normal să fie asistată și consiliată de un organism format din asistenți pregătiți pentru învățământul de asistenți și din reprezentanți ai altor discipline, cum ar fi medicina, educația generală, administrația, științele sociale.

b) Corpul didactic

Coordonarea învățământului teoretic și practic trebuie să fie pusă în practică de instructori. Instructorul este un asistent pedagog format să pregătească teoretic și practic și să asigure supravegherea stagiilor clinice. Instructorul contribuie la educația și la formarea profesională a elevilor. Raportul dintre numărul de instructori și cel al elevilor trebuie să fie stabilit astfel încât să permită asigurarea unui învățământ și a unei încadrări adecvate. Este propus un număr de 15 elevi la un instructor.

c) Facilitățile școlii

Vor fi prevăzute pentru numărul de elevi ai școlii sedii suficient de spațioase, înglobând: săli de curs și de demonstrație, săli mici pentru lucrul pe grupe, bibliotecă și laborator. Ar trebui să fie prevăzute birouri individuale pentru conducere și pentru personalul didactic cu normă întreagă.

d) Material didactic

Echipamentul ar trebui să fie acela care să permită o folosire a metodelor moderne de învățare. O importanță deosebită va fi acordată folosirii materialului audiovizual.

VI. Documente care vor fi prezentate de asistenții medicali

A. Titlu (diplomă, certificat sau alt act) validat de guvernul țării în care este eliberat sau de autoritatea țării însărcinată să îi garanteze autenticitatea.

B. Extras de foaie matricolă

Acest extras comportă:

- starea civilă;
- stagiile efectuate;
- rezultatele obținute.

C. O atestare a cunoștințelor lingvistice.